

"Get fikirləş: fizik, yoxsa müsiqici olacaqsan?"

Oqtay Rəcəbovun bəstəkarlıq yolunda Fikrət Əmirovun bu sözləri mühüm rol oynayıb

Onun haqqında ən gözəl sözləri bəstəkar Tofiq Quliyev deyib: "Tarixdə elə şəxsiyyətlər vardır ki, onlar yalnız bir xalqa məxsus olmurlar. Bəşəri müsiqi kimi bəşəri adamlar, bəşəri şəxsiyyətlər var. Onlar öz xalqının elmini, mədəniyyətini inkişaf etdirməklə elinin, obasının zənginləşməsinə, millətinin dönya xalqları arasında tanınmasına səbəb olurlar".

Rubrikamızın qəhrəmanı bəstəkar, pedaqoq, alim, müsiqi xadimi Oqtay Rəcəbovdur. O.Rəcəbovun həyat hekayəsinə nəzər salaq.

"DÖYÜRDÜM DƏ, DÖYÜLÜRDÜM DƏ..."

Həmsöhbətimiz 1941-ci ildə Bakıda müəllim ailəsində anadan olub. Üçəşqli ailənin tek oğlan övladı olan O.Rəcəbov deyir ki, uşaqlıqda o qədər dəcəl olub ki, bu xasiyyətinə görə valideynləri onu kötəkleyi: "Atam riyaziyyatçı, anam coğrafiya müəllimesi idi. Mənim uşaqlığım çox zəngin olub. Uşaqlığımı oxumağa, təhsil almağa həsr etmişəm. Amma bununla yanaşı, dəcəlliyyimden, dəlisovluğumdan da qalmamışam. Davaya çox meyilli idim. Döyürdüm də, döyüldürdüm də... Eve gələndə də dalaşdırıma, ya da döyüldüyümə görə atam-anam da döyürdü. Evə döyülmüş vəziyyətdə gəlməyi mənə qadağan etmişdilər".

"BU İŞLƏ MƏŞGÜL OLSA, BU UŞAQDAN ADAM OLMAZ"

Balaca Oqtayın müsiqi ilə tanışlığı, müsiqi dünyasının təkidi ilə başlayıb. Atası isə oğlunun fizik olmasına isteyib: "Atam daha çox müşəqqələri sevirdi, qalan heç bir janrla maraqlanmırı. Anam isə müsiqinin vurğunu idti. Özünün müsiqidən başı çıxmasa da, orta məktəblə bərabər mənə 1 nömrəli uşaq müsiqi məktəbinin skripka sınıfına qoydu. 7 illik müsiqi məktəbinin skripka üzrə bitirdikdən sonra Şəhriyar klubunda müsiqi təhsilinə davam etdim və müsiqi məktəbi ilə orta məktəbi eyni ilde bitirdim. Eviniz Dövlət Dram Teatrının yanındı idi. Orada Sofiya adlı aktrisa var idi, ailəvi dostumuz idi. Hər dəfə çay içmək istəyəndə bize gəlirdi. Bir gün anam ona dedi ki, "Ay Sofiya, vallah bu uşaq nə iləse məşgül olur, amma bilmirik nədir. Bir bax gör neynirsən, bir adama göstər görək, gələcəkdə bundan adam çıxar, ya yox?"

Atam isə deyirdi ki, istəyirəm o, ya riyaziyyatçı, ya da fizik olsun: "Ne var ey bu nanay-nanayda. Bu işlə məşgül olsa, bu uşaqdan adam olmasın". Sofyanın eri ilə Fikrət Əmirov dost idilər. Fikrət Əmirovdan xahiş etdilər ki, məni yoxlasın. Mən də sevindim, bütün cizmaqalarımı götürüb Fikrət müəllimlərə getdim. Fikrət Əmirov diqqətlə qulaq asdı ve mənimlə məşgül olacağını dedi. Düz iki il mənə hazırlasdırı. Həftədə iki dəfə saat 8-dən 11-ə kimi mənimlə məşgül olurdı. Fikrət Əmirovun rəhbərliyi altında çoxlu əsərlər yazdım".

"OQTAY RƏCƏBOV FİZİKA ELMİ ÜÇÜN YOXDUR"

Müsahibimiz atasının təkidi ilə müsiqi təhsilini yarımcıq qoyub fizik olmağa qərar verir: "Atamın təkidi ilə Lenin adına Pedaqoji İnstitutun Fizika və istehsalat əsaslı fakültəsinə daxil oldum. Amma eyni zamanda A.Zeynalli adına müsiqi texnikumunda bəstəkarlıq kurslarına gedirdim. API-nin Fizika fakültəsinə elə qiyametlərə bitirdim. Sonra mənə məsləhət göründür ki, aspiranturam da oxuyum. Fizika İnstitutunda aspiranturaya daxil oldum. Məqalelərim çap olundu, mühüm işlər gördüm. Amma laboratoriyyada oturanda üreyim həmişə evdəki fortepiyanonu istəyirdi. Elə fikirləşirdim ki, nə vaxt burdan çıxıb eve gedəcəm. Bir gün evə gəderken Fikrət Əmirovla rastlaşdım. Məndən nə işlə məşgül olduğumu soruştı. Aspiranturada oxuduğumu deyəndə qayıtdı ki, bəs müsiqi? Dedi: "Evə məşgül oluram, kurslara gedirəm, amma bilmirəm, nə edim? Atam deyir, görəsen, səndən adam olacaq, ya yox?". O, belə bir söz dedi: "Siz fiziklər atom bombası yaradırsınız və dönyanı məhvə aparırsınız. Biz liriklər isə gözəllik yaradıraq, bu gözəlliklə dönyanı atom yaradanlardan xilas etmək istəyirik. İndi get fikirləş: fizik, yoxsa müsiqici olacaqsan?" Bu söz

mənə yaman təsir etdi. Fizika İnstitutuna gedib, ərizəmi yazdım. Bu hadisədən sonra konservatoriyaya qəbul oldum və professional müsiqi təhsili almağa başladım. O zaman rektor Cövdət Hacıyev mənə dedi ki, müsiqi ilə ciddi məşgül olmalıyam.

"MÜSIQİDƏN QOPMADIM"

Həmsöhbətimiz konservatoriyaya qəbul olunduğu il hərbi xidmətə gedir. Özünün də dediyi kimi, bir il də burada itirir: "Elə təzəcə arzuma çatmışdım ki, mənə Belarusiyaya hərbi xidmətə apardılar, əsgərləkde bütün polkun katibi elan etdilər. Orada ansambl yaratdım, tez-tez konsertlər verdik, eyni zamanda, Azərbaycan müsiqisini de təbliğ edirdik. Hərbi xidmətə də müsiqidən qopmadım. Əsgərləyi bitirib geldim və 5 il konservatoriyada oxudum. Bu, mənim ən güzel günlərim idi. Cövdət Hacıyev mənə dərs deyirdi. Zeynəb Xanlarova, İlhami Quliyeva, Flora Kərimova, Gülağa Məmmədov, Vəqif Mustafazadənin ansamblı, Şövkət Ələkbərova, Elmira Rəhimova, Mirzə Babayevlə işləmek şansı elde etdim. Ele bir ifaçı yox idi ki, onunla çalışmayım. Çox böyük və əziziyəli mək-

Aygün Əziz

təb keçdim. Amma o əziziyətlər mənim bir bəstəkar kimi formalaşmağıma çox kömək oldu. Əziziyət görməsən, onun sefasını görmezsen. Elə bir kollektiv yox idi ki, orada mənim mahnim səslenməsin".

"ONDAN MƏNƏ "NECƏ UNUDUM SƏNİ" QALDI"

500 mahnı müəllifi olan müsahibimiz deyir ki, bütün bəstələri onun həyatıdır: "Bütün mahnilər mənim həyatımdır. "Necə unudum sən"ni bir qızə həsr etmişdim. Onu bəstələyəndə 20-22 yaşım var idi. Düzdür, bizim izdivacımız baş tutmadı, o da, mən də ailə qurduq. Amma ondan mənə yadigar "Necə unudum sən" qaldı. Bu müsiqini mehz həmin xanımı düşünərek yazmışdım. Bütün yazdırıqlarım mənim hissələrimdir. Mahnilər mənim övladılarım. İçində zəiflər də, güclülər də var. Ata həmişə öz zəif uşaqlarını güclülərdən daha çox sevir. "Necə unudum sən" mənim üçün adı mahnidır, amma digərləri üçün şah esərdir. Hansısa zəif mahni heç kimin xoşuna gəlmir, amma mənim ondan xoşum gəlir. Valideyn həmişə zəiflərənə daha çox qayğı gösterir. Mahnilərənə də, özüm də təcəccüblərənə, "Necə unudum sən" məşhur olacağını düşünmediyim mahnilərənən id".

"BƏSTƏKARLA ÖMÜR YAŞAMAQ ÇƏTİNDİR"

Məşhur bəstəkar bizimlə ailə həyatına dair fikirlərinə də bölüdü. Deyir ki, bestəkara dözmək çətin məsələdir, amma həyat yoldaşı bu günü qəder ona düzüb: "Aile qurdugum xanım bacımla rəfiq idi. Tez-tez bizi gəldirdi. Atam onu vaxtdan gəlini kimi gözaltı edibmiş. Hər dəfə evimizə gələndə stola yaxşı xurma qoyub deyirdi: "Qızım ye". Sonra atam rehmətə getdi. Anama demidi ki, istərdim Oqtay o qızla ailə qursun. O gündən 47 idir ki, həyat yoldaşım mənə dözur. Aile müqəddəsdir, onu qorumaq lazımdır. Evinəndinsə, arxasında durmalıdır".

Həmsöhbətimiz deyir ki, tutduğu bütün vezifələrə zəhməti və əziziyəti hesabına catib: "Mənim gözəl müəllimlərim olub. İlk müəllimim Fikrət Əmirov, ikinci müəllimim Cövdət Hacıyev, üçüncüsü Tofiq Quliyev idi. Onların mahnilər mənim üçün yol göstəricisi idi. Onlar ele səviyyədə idilər ki, mən onların səviyyəsine yaxınlaşmamalı idim. Müəllimlərimin mənim üzərində çox böyük əməyi var. Mən o zəhməti heç vaxt unutmaram. İndi də kimlərə ders deyirəm, müəllimlərimin mənə öyrətdiklərini öyrətməye çalışıram. Çaykovski deyirdi ki, müsiqidə 20 faiz istedad, 80 faiz zəhmət lazımdır. O zəhmətin nəticəsində sən adam ola da bilərsən, olmaya da... Mənə bəstələməyə uşaq yaşalarından mayıl var idi. 5-6-ci sinifdə Fikrət Əmirovun "Sevil" operasından bütün ariyaları oxuyurdum. Bəstəkarların əsərləri mənim üçün məktəb idi. Çalışırdım ki, onlara oxşayan bir şey yazdım. Əvvəlcə gördüm ki, onlara oxşayır. Sonra özüm də bilmədən ayrıldım və öz əslubum oldu".

"ADAM OLA BİLDİM"

Həmsöhbətimiz vurğuladı ki, zəhməti hesabına atasının arzusunu yerinə yetirib: "Yavaş-yavaş, əziziyət çəkə-çəkə, atamın sözünə qüvvət, deyəsən, adam oldum. Amma atam bunları görmədi. 24 yaşım olanda o, rehmətə getdi. Sonra bacılarımı, sonra isə anamı itirdim. Qaldım tek... Amma inanıram ki, onların istədiyi səviyyəyə çatdım".

"ROBOTLAŞMAYIN..."

Müsahibimiz sonda gənclərə məsləhət verdi. Bəstəkar vurğuladı ki, texnologiya gəncləri robotlaşdırır: "Musiqi insanı saflaşdırır, insanı edən vasitələrdən biridir. İnsan ince-sənətdən zövq almmalıdır, gözəlliyyət sevməlidir ki, sabah özü də nəsə yaradacaqsə, gözəlliyyət qanunlarına uyğun yaratsın. Xalqın mədəniyyətinin yüksək olması üçün müsiqisinin, təsviri ince-sənətin böyük əhəmiyyəti var. Təessüflər olsun ki, bu gün gənclərimiz teatrlardan uzaqlaşır. İnsanın inkişafında teatrların, simfonik konsertlərin böyük rolü var. Ancaq elm öyrənib həyatını, zamanını kompyutere sərf etmək sən ancaq robotlaşa bilərsən. Hər şeyi əldə etmək olar, amma öten günləri qaytarmaq mümkün deyil. Ona görə də vaxtinizdən səmərəli istifadə edin, onu itirməyin. Vaxt qızıldan da, bilyantdan da qıymətlidir. Vaxtinizin dəyərini bilin ki, sonra gec olmasın...".